

ZIELONE FUNDUSZE DLA NGO

Bioróżnorodność, przyroda, zieleń

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Plan

- Bioróżnorodność w ogóle i w szczególności, (czym jest, zagrożenia, dlaczego jest ważna)
- Przykład bioróżnorodności rolniczej
- Bioróżnorodność w strategiach UE i dokumentach krajowych
- Fundusze UE na bioróżnorodność
- Odbetonowanie miast, miasteczek i wsi
- Inne fundusze i przykładowe projekty- bioróżnorodność na wsi, bioróżnorodność w mieście (zieleń miejska, przyroda). Na co zwrócić uwagę

Bioróżnorodność w ogóle i w szczególności

Rozmaitość sieci powiązań (czyli ekosystemów) oraz różnorodność gatunków żywych organizmów i ich genów to **BIORÓŻNORODNOŚĆ**. Bioróżnorodność można porównać do odporności organizmu. Im bardziej zróżnicowane środowisko przyrodnicze, tym stabilniejsze, lepiej funkcjonuje i w następstwie jest odporne na zachodzące zmiany, np. pandemie, ekstremalne zjawiska pogodowe.

Bioróżnorodność- różnorodność istot żywych, SIEĆ ŻYCIA

Ewolucja dąży do coraz większej różnorodności i złożoności

Bioróżnorodność wg wszelkich badań i oczywistej logiki jest zarówno podstawowym elementem NATURALNEJ ewolucji- ROZWOJU ŻYCIA jak i kluczem PRZETRWANIA, ADAPTACJI, ODPORNOŚCI

Realny wpływ na zdrowie i odporność ludzi, zwierząt, roślin oraz wszelkich form życia (np bakterie glebowe, mikroflora jelitowa) .

Bioróżnorodność rolnicza - przykład blisko nas

- Przykładowo - bioróżnorodność naszego wewnętrznego mikrobiomu
- Porównywalnie- różnorodność mikroorganizmów glebowych
- Podatność wszelkich monokultur i wyjąłowanej gleby na choroby .Tak samo u ludzi- organizm wyniszczony wielokrotną antybiotykoterapią itp. jest mniej odporny
- Przykładowe badania nt. zjawiska „rozcieńczenia” ryzyka pandemicznego gdy istnieje bioróżnorodność w przeciwieństwie do deforestacji jako źródeł nowych epidemii (*źródło- Marie Monique Robin „Fabryka Pandemii”*)

Bioróżnorodność zagrożenia- przykład rolniczy

Straciliśmy przez ostatnie stulecie **75% zasobów genetycznych roślin uprawnych**

Z około 10.000 uprawianych kiedyś roślin aktualnie w użyciu jest około 150

Ponad **50% światowego zapotrzebowania na białka i kalorie** pochodzi z trzech upraw - **pszenicy, kukurydzy i ryżu** (Jaenicke & Höschle-Zeledon 2006); 12 gatunków zapewnia 80% całkowitego spożycia ludzkości.

(W przeciwieństwie do nich, dziko rosnąca żywność zapewnia

Zagrożenia dla bioróżnorodności

Powody?

Utrata siedlisk

Uprzemysłowienie/ rolnictwo przemysłowe

Standardyzacja

Wyzysk

Monokultury

Trucizny (pestycydy/GMO, antybiotyki, plastik, chemia gospodarcza itp =>zatrucie wody, gleby, powietrza oraz organizmów żywych, kumulowanie w łańcuchu pokarmowym)

Zagrożenia dla bioróżnorodności

A po za tym...

Środowisko=> Zdrowie

Bioróżnorodność w ogóle i w szczególności

Spółeczny Instytut Ekologiczny i Fundacja AgriNatura prowadzili przez ostatnie 20 lat na tych terenach liczne projekty wspierania bioróżnorodności rolniczej :

- ❖ Wirydarz Polski
- ❖ Nowe Polskie Sady Dawnych Odmian
- ❖ Kurpiowski model różnorodności biologicznej

www.sie.org.pl

www.agrinatura.pl

Bioróżnorodność wokół nas

fot. A.S. Priwieziencew

Bioróżnorodność-jabłko jabłku i krowa krowie nie równe

fot. Archiwum SIE

Bioróżnorodność-w Polsce nie jest najgorzej

Bioróżnorodność, przyroda, zieleń

Stan bioróżnorodności
bezpośrednio odzwierciedla stan
przyrody i środowiska

Gospodarowanie zielenią (i wodą)
jest ważnym elementem wspierania
bioróżnorodności na obszarach
miejskich i podmiejskich

fot. A.S. Priwiezienczew

Unijna Strategia na rzecz bioróżnorodności

Cel: **Odbudowa różnorodności biologicznej w Europie do roku 2030.** Działania obejmują:

- odbudowę zdegradowanych ekosystemów w całej UE do 2030 r. poprzez szereg zobowiązań i środków, w tym **zmniejszenie o 50% stosowania pestycydów** do 2030 r. oraz poprzez **zasadzenie 3 miliardów drzew** w całej UE;
- utworzenie ambitnych globalnych ram różnorodności biologicznej;
- przeznaczenie **20 miliardów euro rocznie na ochronę i promowanie** różnorodności biologicznej za pośrednictwem funduszy UE oraz funduszy krajowych i prywatnych;
- utworzenie **obszarów chronionych obejmujących co najmniej 30% powierzchni lądowej** i morskiej UE, poszerzających zasięg istniejących obszarów Natura 2000. na rzecz Różnorodności Biologicznej

Bioróżnorodność w programach krajowych i regionalnych

Bioróżnorodność znalazła się w programach krajowych i regionalnych wśród celów i priorytetów, a edukacja na rzecz bioróżnorodności jest jednym z typów działań/projektów wskazywanych w zapisach tych programów.

Jest to głównie FEnKS oraz Fundusze Europejskie w 16 programach regionalnych (wojewódzkich).

Program FEnKS wspiera inicjatywy ponadregionalne, edukację na rzecz bioróżnorodności realizowaną na terenie obszarów chronionych i na ich rzecz.

Z kolei programy regionalne finansują działania o zasięgu niewykraczającym ponad obszar województwa.

Bioróżnorodność w programach- ważne elementy

Drzewa i zielona infrastruktura. W umowie partnerstwa znalazły się zapisy o trosce o zieloną infrastrukturę, w tym drzewa. *„Instytucje zarządzające będą dokładały starań, aby zachowanie i rozwój zielonej infrastruktury, **zwłaszcza drzew**, były uwzględnione w całym cyklu projektowym, m.in. poprzez stosowanie standardów ochrony zieleni”.* W tym inwentaryzację i organizację prac budowlanych.

Przygotowanie zarządców zieleni (w tym zarządców dróg) do tego podejścia w Polsce nadal jest niewystarczające, dlatego bardzo potrzebna jest edukacja w tym zakresie.

Przykład działań : projekty Fundacji EkoRozwoju (Wrocław) LIFE+, www.drzewa.org.pl. Opracowano standardy postępowania z drzewami, które wymagają upowszechnienia i włączenia do praktyki instytucji zarządzających zielenią

Standardy ochrony drzew są rekomendowane przez NFOŚiGW jako dobra praktyka, a np. na Dolnym Śląsku **standardy zostały włączone do kryteriów horyzontalnych wyboru projektów.** Podobnie w **programie FEnIKS.**

Drzewa dla Zielonej Infrastruktury Europy

[WIEDZA](#) [PRAWO](#) [STANDARDY](#) [PRZYJACIELE DRZEW](#) [O NAS](#) [WYDARZENIA](#) [KONTAKT](#)

[PODPISZ PETYCJĘ](#)

DRZEWA DLA ZIELONEJ INFRASTRUKTURY EUROPY

[SPRAWDŹ >>](#)

[WSPOMÓŻ DZIAŁANIA >>](#)

Drzewa są jednym z najważniejszych, a jednocześnie najbardziej niedocenionych elementów zielonej infrastruktury w Europie. Ich obecność warunkuje utrzymanie jakości życia oraz dostarczanie ludziom całego wachlarza usług. Właściwa praktyka gospodarowania drzewami tworzącymi zieloną infrastrukturę pozwoli optymalizować korzyści, jakie społeczeństwo i przyroda mogą czerpać z tego elementu krajobrazu.

Bioróżnorodność w programach- ważne elementy

Gleba.

- W glebach żyje ponad $\frac{1}{4}$ wszystkich gatunków.
- Dotychczas zidentyfikowano zaledwie 1% mikroorganizmów żyjących w glebie.
- Problem degradacji gleb w Polsce i w Unii Europejskiej
- Funkcja magazynowanie wody gleba bez dżdżownic może mieć nawet do 90% gorszą zdolność wchłaniania wody.

- = > kluczowe powiązanie z rolnictwem

Bioróżnorodność w programach- ważne elementy

Dziki zapylacze.

W Europie niemal cztery piąte kwiatów polnych i upraw są zależne od zapylenia przez owady.

Komisja Europejska podjęła szereg działań na rzecz owadów zapylających w tym „Nowy Ład dla owadów zapylających

Niezwykle istotne są projekty edukujące o roli innych zapylaczy i tworzenie dla nich siedlisk, nie tylko popularnych tzw. hoteli dla murarek, ale także takie działania jak pozostawianie nieużytków i skarp, w które mogą zasiedlać pszczoły gniazdujące w ziemi. Wiąże się to z koniecznością tworzenia akceptacji społecznej dla spontanicznej roślinności i nieużytków.

Bioróżnorodność w strategiach

W Umowie Partnerstwa definiującej kierunki wsparcia funduszy unijnych w Polsce w latach 2021-2027:

- **wzmacnianie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury** - działania służące zachowaniu i odtwarzaniu siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków, działania w zakresie planowania i zarządzania systemem obszarów chronionych, w tym opracowanie i wdrażanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.
- **przystosowanie do zmian klimatu i zapobieganie ryzyku klęsk żywiołowych oraz katastrof, wsparcie odporności i podejścia ekosystemowego**- w tym przedsięwzięcia z zakresu retencjonowania wody, zwłaszcza w oparciu o naturalne mechanizmy ekosystemowe, dostosowania infrastruktury służącej przeciwdziałaniu i minimalizacji skutków powodzi i suszy do ekstremalnych stanów pogodowych, rozwoju potencjału służb publicznych, a także w zakresie opracowania i wdrażania dokumentów strategicznych w zakresie gospodarowania wodami.

FEnIKS

Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym:

FENX.01 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności

FENX.02 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z EFRR.

Z FS finansowane być mogą **działania adaptacyjne na terenach zurbanizowanych, w wybranych 44 miastach.**

W tym : **zwiększanie odporności na powodzie i susze** poprzez wsparcie systemów małej retencji, renaturyzację przekształconych cieków wodnych i ich dolin (m.in. poprzez zwiększanie rozstawy wałów przeciwpowodziowych) oraz renaturyzację obszarów od wód zależnych z wykorzystaniem naturalnych mechanizmów ekosystemowych.

UWAGA: Jednak zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałanie suszy miałyby się odbywać przez dysfunkcyjne w większości przypadków niestety rozwiązania hydrotechniczne

wspieranie adaptacji do zmian klimatu obszarów leśnych, w tym m.in. dalszą rozbudowę systemów małej retencji, przeciwdziałanie erozji, przywracanie właściwych stosunków wodnych na siedliskach bagiennych i łągowych, systemy prognozowania, ostrzegania i reagowania.

W sumie FENX.02= 1,4 mld euro.

FEnIKS

Ochrona i odbudowa zasobów przyrodniczych : =310 mln euro,

cel szczegółowy: **Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.**

- działania: wdrażanie Priorytetowych Ram Działań dla sieci Natura 2000, ochrona zasobów przyrodniczych zgodnie z zapisami dokumentów planistycznych dla obszarów chronionych, ochrona wybranych gatunków i siedlisk (przede wszystkim na terenach parków narodowych, rezerwatów przyrody i obszarów Natura 2000.
- Podejmowane przedsięwzięcia mają przyczynić się do odtwarzania zdegradowanych siedlisk i ich zachowania oraz wzmacniania populacji zagrożonych gatunków, w tym –w ekosystemach wodnych i od wód zależnych.
- Objęte wsparciem mogą być: kontynuacja opracowywania i aktualizacji dokumentów planistycznych (np. plany ochrony), walka z gatunkami inwazyjnymi, monitoring środowiska, **rozwój zielono – niebieskiej infrastruktury** oraz remediacja, dekontaminacja i rekultywacja terenów zanieczyszczonych i zdegradowanych (elementem wszystkich projektów: edukacja ekologiczna.)

FEnIKS

przewidziano wsparcie jedynie dla szeroko rozumianych działań adaptacyjnych na terenie miast.

- udrażnianie i przywracanie ciągłości **korytarzy ekologicznych** o znaczeniu ponadregionalnym. przede wszystkim: likwidowanie barier i sztucznych ograniczeń, budowy przepławek, przejść dla zwierząt, łączenia rozdrobnionych kompleksów leśnych w zwarte i ciągłe struktury krajobrazu.
- **wsparcie projektów rozbudowy bazy edukacyjnej** na działania dydaktyczne parków narodowych, zmniejszania negatywnej presji na ekosystemy i właściwego ukierunkowanie **ruchu turystycznego** oraz **podnoszenie świadomości ekologicznej**.

Odbetonowanie Miast

błękitno-zielona infrastruktura i świadczone przez nią usługi ekosystemowe

Elementami projektów z zakresu adaptacji do zmian klimatu w miastach i rozwoju zielono-błękitnej infrastruktury mogą być m.in.:

- zwiększanie powierzchni biologicznie czynnej polegające na zachowaniu lub powiększaniu powierzchni terenów zieleni (np. trawników, skwerów, zieleńców, zieleni przyulicznej i innych),
- zielone dachy i ściany,
- trawiaste pasy buforowe, niecki, studnie i zbiorniki chłonne, rowy chłonne i trawiaste, zadrzewione muldy i rigole, suche zbiorniki,
- rozszczelnienie powierzchni nieprzepuszczalnych przez zastosowanie materiałów umożliwiających infiltrację wody (przepuszczalne chodniki i asfalt, betonowe kratownice lub ażurowe, kraty trawnikowe)

Odbetonowanie miast- dobry przykład Gdańska

Ogród deszczowy przy budynku Lastadia w Gdańsku
fot. Dominik Paszliński/ www.gdansk.pl

obecnie w mieście jest ponad 750 tysięcy metrów sześciennych retencji opartej na naturze. Mała retencja to 150 lokalizacji w mieście, zarówno publicznych, jak prywatnych.

Odbetonowanie miast-miasteczek i wsi?

Fot zareby-kosc.pl

Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza- (wg SZOP- szczegółowy opis priorytetów)

Priorytet FEMA.02 Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza

Cel Polityki

CP2 - Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej

Miejsce realizacji

Mazowiecki regionalny, Warszawski stołeczny

Wysokość alokacji ogółem (EUR)

528 484 579,00

Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza

Działanie FEMA.02.04 Dostosowanie do zmian klimatu

Cel szczegółowy

EFRR/FS.CP2.IV - Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego

Instytucja Pośrednicząca

Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych

Wysokość alokacji ogółem (EUR)

158 420 236,00

Wysokość alokacji UE (EUR)

119 946 000,00

Zakres interwencji

059 - Działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzykom związanym z klimatem i zarządzanie nimi: pożary (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi i katastrofami, infrastruktura i podejście ekosystemowe), 060 - Działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzykom związanym z klimatem i zarządzanie nimi: inne ryzyka, np. burze i susze (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi i katastrofami, infrastruktura i podejście

Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza-

Działanie FEMA.02.07 Bioróżnorodność

Cel szczegółowy

EFRR/FS.CP2.VII - Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

Instytucja Pośrednicząca

Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych

Wysokość alokacji ogółem (EUR)

55 505 882,00

Wysokość alokacji UE (EUR)

41 510 000,00

Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza-

Działanie FEMA.02.07 Bioróżnorodność

Zakres interwencji

073 - Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów, 074 - Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów zgodnie z kryteriami efektywności, 078 - Ochrona, regeneracja i zrównoważone wykorzystanie obszarów Natura 2000, 079 - **Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo naturalne i zasoby naturalne, zielona i niebieska infrastruktura**

Opis działania

Typy projektów:

1. Aktualizacja planów ochrony parków krajobrazowych,
2. Ochrona różnorodności biologicznej poprzez realizację planów ochrony parków krajobrazowych,
3. **Tworzenie Centrów Ochrony Bioróżnorodności i Edukacji Ekologicznej w Parkach Krajobrazowych,**
4. **Ochrona różnorodności biologicznej i rodzimych gatunków roślinnych i zwierzęcych na terenach miejskich i pozamiejskich,**
5. Usuwanie miejsc nielegalnego nagromadzenia odpadów.

DOFINANSOWANIE: 85%

Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza- Bioróżnorodność

- **Budowa lub rozbudowa otwartych zbiorników retencyjnych**, zbiorników małej retencji wodnej i budowli hydrotechnicznych np.: przebudowa rowów i kanałów, tworzenie polderów zalewowych, ale także retencjonowanie wód opadowych, zwiększanie lesistości i terenów zielonych
- **aktualizacja i realizacja planów ochrony parków krajobrazowych, ochronę różnorodności biologicznej i rodzimych gatunków na terenach miejskich i pozamiejskich**, a także – podobnie jak w wielu innych programach regionalnych – tworzenie centrów ochrony bioróżnorodności i edukacji ekologicznej.
- **działania edukacyjne** towarzyszące tworzeniu miejsc **ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich priorytetowo w oparciu o gatunki rodzime, m.in.: tworzenie banków genów, rewitalizację parków miejskich, ogrody botaniczne, ekoparki, ogrody społeczne, ogólnodostępną zieleń miejską, zakładanie ogrodów deszczowych.**

Fundusze EU Mazowsze, nabór 2025 bioróżnorodność, przyroda, zieleń

Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza

Działania 2.7 Bioróżnorodność

Temat : Ochrona różnorodności biologicznej i rodzimych gatunków roślinnych i zwierzęcych na terenach miejskich i pozamiejskich

Kto :
Administracja publiczna, Instytucje nauki i edukacji, **Organizacje społeczne** i związki wyznaniowe, Służby publiczne

Kiedy : 6/25/25 7/30/25

Ile: 44 777 872 PLN

Co : województwo mazowieckie 2(vii) wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

Sopockie Pszczoły – bioróżnorodność, edukacja, warsztaty (ustawienie 30 uli w sopockich lasach, warsztaty, materiały edukacyjne)

Budżet 45 tys zł, 2021 rok

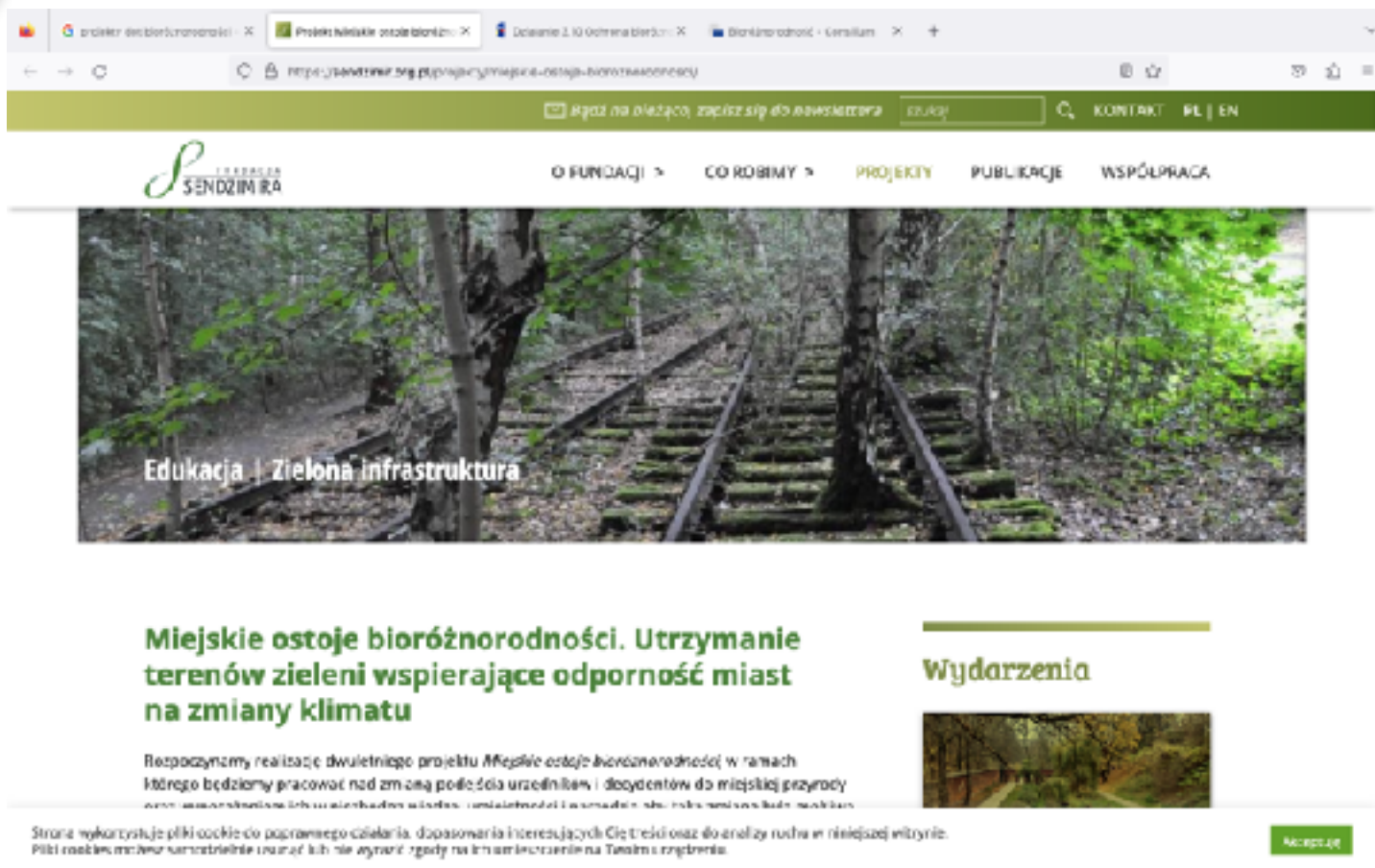
Trzy miejsca w lasach sopockich wskazane przez Lasy Państwowe. Sugerowane to: Leśna Polana, koniec ul. Reja przy działkach rekreacyjnych, okolice Łysej Góry.

Opis projektu

Projekt zakłada założenie trzech pasiek – każda z nich licząca 10 uli z rodzinami pszczelimi w trzech miejscach lasów sopockich, wyznaczonych przez Lasy Państwowe. Rasy pszczoł zostaną dobrane pod kątem łagodności i całkowitego braku agresji. Pasieki będą prowadzone przez technika weterynarii oraz inżyniera ochrony środowiska, pod nadzorem Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynaryjnego.

Inne Fundusze i przykłady projektów- NFOSIGW

projekt deski...noworok...
Projekt Miejskie ostoje bioróżn...
Dodanie 2.10 Odmiana Bioróżn...
Bioróżnorodność - Cennik...
https://sendzimir.org/pl/pracujmyrazem/realizacja-projektow-w-sensie-ekologicznym

Przet na bieżąco, zapisz się do newslettera
KONTAKT PL | EN

SENDZIMIRA

O FUNDACJI > CO ROBIMY > **PROJEKTY** PUBLIKACJE WSPÓLPRACA

Edukacja | Zielona infrastruktura

Miejskie ostoje bioróżnorodności. Utrzymanie terenów zieleni wspierające odporność miast na zmiany klimatu

Realizujemy realizację dwuletniego projektu **Miejskie ostoje bioróżnorodności** w ramach którego będziemy pracowali nad zmaganiem poleśnia urzędniczym i decydentów do miejskiej przyrody.

Wydarzenia

Strona wykorzystuje pliki cookie do poprawnego funkcjonowania, dopasowania i interesujących Cię treści oraz do analizy ruchu w niniejszej witrynie. Pliki cookies możemy samodzielnie ustawić lub nie wyrazić zgody na ich wykorzystanie na Twoim urządzeniu.

Acceptuj

Inne Fundusze i przykłady projektów- Prywatni Donorzy

Nowe Sady Dawnych Odmian 2024-2025

Utworzenie 4 wysokopiennych sadów-
świadczących usługi ekosystemowe i
ekonomiczne

Czyli 500 drzew owocowych w 4
gospodarstwach rolnych

Sponsorzy Fundacja L'Occitane i firma
L'Occitane Polska

Warto się inspirować...

fot. A.S. Priwieziencew

Wnioski

- **Bioróżnorodność jest wpisana w kluczowe strategie ale mniej przekrojowo niż edukacja ekologiczna**
- **Są dedykowane fundusze ale raczej na duże działania typowo przyrodnicze i tereny chronione**
- **Warto włączać temat do refleksji i wszelkich projektów ekologicznych - w tym rolniczych.**
- **Bioróżnorodność jest nadal naszym bogactwem!**

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

